

Vuorien maassa

Maailma on täynnä kauniita luontokohteita, mutta on vain yksi Nepal. Tervetuloa kulttuurivaellukselle vuorien maahan.

Teksti ja kuvat Pannu Könönen

Katmandu. Satumainen laakso täynnä temppeleitä, elävää kulttuuria ja kapeita vanhankaupungin katuja. Tai: Ylikansoitettu, saastunut, liian nopeasti urbanisoitunut kehitysmaan pääkaupunki.

Näkökulma vaihtelee katsojan mukaan.

Mutta yhdestä asiasta kaikki ovat varmasti samaa mieltä. Se on liikenne. Missään muualla maailmassa kahdelle kaistalle ei mahdu paria Maruti Suzuki -merkkistä taksia, neljää moottoripyörää, minibussia, muutamaa pyöräilijää ja tietä ylittäviä jalankulkijoita. Jokaiseen pieneenkin väliin tungetaan, töötit soivat ja ilma on sakeana huonolaatuisen bensan ja vanhojen moottorien tuottamaa pakokaasua.

Tällainen kaaos ei tarvitse kuin yhden pienen U-käännöksen tai poikittain tielle jättäytyneen lehmän, ja koko liikenne on seis. Ja tällaisia U-käännöksiä, lemmiä ja muita manööverejä näkee usein.

Kun silmä alkaa tottua liikenteeseen, ihmisvilinään ja kerjäläisiin, löytyy Katmandusta myös rauhallisia puutarhoja, hyviä ravintoloita ja hauskoja kauppia. Se, mikä aluksi saattaa vaikuttaa luotaantyöntävältä, muuttuu vähitellen siedettäväksi, jopa mukavaksi.

Pidempään Katmandussa asuneet tai oleskelleet tietävät, että kaupungista on välillä pakko päästä pois – piti siitä tai ei. Kaulaa kuristava ote katoaa vasta, kun ollaan päästy reilusti kehätien ulkopuolelle, raikkaaseen tai ainakin vähän raikkaampaan ilmaan. Ja kun betonin määrä näköpiirissä vähenee ja kukkuloita pitkin nousevat viljaterassit ilmestyvät auton ikkunaan, voi taas hengittää.

Ollaan luonnon keskellä. Kauniin luonnon keskellä.

Nepal on tunnettu Himalajan upeista maisemista ja tietysti Mount Everestistä. Maa on täynnä vaellusreittejä, jotka vievät vaeltajat kilometrien korkeuksiin. Päivien nousut kruunaa yleensä lumihuiput värittävä auringonlasku, jonka vangitseminen pokkarikameralla on tuskallinen kokemus.

Valitettavasti parhaat tai ainakin tunnetuimmat reitit ovat useiden päivämatojen päässä Katmandusta. Ne ovat lisäksi vaativia ja akklimatisoitumiseen, vuoristoilmaan tottumiseen, on syytä varata reilusti aikaa.

Aikaa saa kulumaan myös reitillä, sillä vasta viikon vaelluksen jälkeen aletaan olla maisemissa ja korkeuksissa, joissa muistot eivät tarvitse enää kultareunuksia – ja sitten pitää kävellä vielä takaisin.

Chisapanin kylästä on huikeat maisemat Himalajalle.

Mutta kannattaako mennä merta edemmäs kalaan?

Vain puolen tunnin ajomatka Katmandusta ja ollaan jo usean päivän vaelluksella Sundarijalista Panautiin. Reitti on melko huonosti tunnettu, eikä kovinkaan yhtenäinen, mutta oppaan avulla matka sujuu ilman huolia.

Jos matkaan haluaa lähteä ilman opasta, niin kartan, kompassin ja kylälaisten neuvoin pärjää mainiosti.

Tässä kohtaa lienee hyvä muistuttaa, että vaellukselle ei koskaan pidä lähteä yksin, se on tunturivaeltajankin ensimmäinen sääntö. Aina kaverin kanssa.

Reitin varrella on vielä aitoja nepalilaisia kyliä ja ensimmäisen päivän kapuamisen jälkeen alkavat myös lumihuiput ilmestyä horisonttiin. Lisäksi matkaan voi lähteä kevyesti, sillä reitin varrelta löytyy useita halpoja majataloja. Makuupussi, vaihtovaatteet ja muut pakolliset tarvikkeet vain reppuun ja baanalle.

Vaelluksella on yhteensä mittaa reilu 80 kilometriä ja sen selvittää helposti neljässä päivässä.

Reitti alkaa Sundarijalista, noin 15 ki-

Sitten yhtäkkiä jostain ilmestyy kantaja selässään 32 tuuman televisio. Kehitys kehittyy täälläkin.

lometrin päässä Katmandun keskustasta. Nimi Sundarijal tarkoittaa puhdasta, pyhää vettä. Alueelta otetaankin Katmandun juomavesi, ja vaikka se puhtaalta näyttää, niin juomiseen se ei ilman keittämistä tai puhdistustabletteja sovellu. Paikallisten "teräsvatsa" kestää mitä vain, mutta länsimaalainen on pian tiputuksessa.

Sundarijalista johtaa polku Shivapurin kansallispuistoon. Sisäänpääsymaksu ulkomaalaisilta on 2,5 euroa, paikallisilta 10 senttiä. Vastaavanlainen hintaero on kaikkien "turistikohteiden" sisäänpääsymaksuissa.

Shivapuri nimettiin kansallispuistoksi vuonna 2002. Puistossa on havaittu 177 eläin-, kasvi- ja lintulajia, muun muassa karhuja ja leopardeja. Aika säkä saa tosin käydä, jos jompaankumpaan petoon matkalla törmää.

Paremmän silmäyksen petoihin saa Katmandussa, Patanin eläintarhassa, jossa pienet häkit varmistavat, ettei peto pää-

see kenenkään katseelta piiloon. Ei suositella todellisille eläinten ystäville.

Merkittävin ero suomalaisen ja nepalilaisen kansallispuiston välillä on se, että jälkimmäisessä on asutusta, majataloja ja ravintoloita. Ihmiselämä kansallispuistossa ei ole pelkästään huono asia, vaikka tuhot ovatkin helposti nähtävillä: roskaaminen ja luvaton "metsänhoito" päällimmäisinä.

Ensinnäkin kyltien elämää on mielenkiintoista seurata. Kanat juoksevat vapaina, naiset pesevät nyrkkipyykkiä perinneasuisa ja tytöt kantavat selässään vettä ja risuja. Välillä tuntuu, että joku on kääntänyt kellon sata vuotta taaksepäin. Sitten yhtäkkiä jostain ilmestyy kantaja selässään 32 tuuman televisio. Kehitys kehittyy täälläkin.

Toiseksi asutetussa kansallispuistossa ei välttämättä tarvitse kantaa telttaa ja muita painavia retkiroippeita. Halvat majatalot ja ruokalat pitävät matkamiehen polulla.

Moni Mulkharkan kylän asukki kuuluu Tamangan-heimoon.

Ensimmäinen kylä matkan varrella on Mulkharka. Se levittyy pitkin reittiä, ja kyläläiset ovat rakentaneet portaita helpottamaan välillä hyvinkin jyrkkää nousua.

Mulkharkan kylä on suurimmaksi osaksi rakennettu perinteiseen tyyliin. Seinät on tehty kivistä ja savesta ja päälle on vedetty paikallinen punamulta, sekoitus lehmän lantaa ja punaista savea. Katot ovat heinää, pihalla vuohi jäytää köyttä. Aika idyllistä itse asiassa.

Osassa kylän taloista on pieni kioski, josta saa purtavaa ja kolaa.

On Mulkharkassa myös ravintola. Ruokalista on aika yksipuolinen niin kuin kaikissa muissakin maan kyläravintoloissa. Tarjolla on nepalilainen peruskattaus, daal baath, riisiä, linssejä, maustettuja kasviksia ja paistettua kananmunaa. Paistettuja nuudeleitakin, chew mein, voi kysellä, mutta lihaa ruoissa ei ole.

Kanaa saa, mutta se pitää ostaa kokonaan ja sen kynimiseen ja valmistamiseen menee ainakin tunti. Tosin neljä euroa tuoreesta "luomu-kanasta" ei ole huono diili.

Ruoka on yleensä tuoretta, sillä jääkaappeja kylissä ei ole. Kannattaa kuitenkin muistaa vanha kolonialistinen viisaus: vain paistettua, keitettyä tai kuorittua.

Reitin korkein kohta Borlang Bhangjang, 2420 metriä, sijaitsee myös Shivapurin kansallispuistossa. Alkupiste Sundarjal on 1460 metrin korkeudessa, joten nousua tulee vaelluksen ensimmäisten tuntien aikana melkein kilometri.

Ensimmäisen päivän vaellus päättyi 16 kilometrin jälkeen Chisapaniin. Reitti haarautuu täällä kohti Helambun retkeilyaluetta ja Nagarkotia. Kirkkaalla säällä maisema on superlatiiveja kuluttava: vasemmalla puolella Annapurnan massiivi, oikealla Himalajan lumihuippuja silmän kantamattomiin.

Sumuisellakin säällä Chisapani on oiva paikka vuorien bongailuun, sillä Katmanduun suuntautuvat sateet tulevat yleensä jo täällä alas. Jos yöllä sataa, niin aamulla voi odottaa näkevänsä huoneensa ikkunasta Himalajan poikineen.

Chisapanissa on useita hotelleja, joista kaikki ovat saman tasoisia, yksinkertaisia, mutta siistejä. Huoneen saa parilla eurolla ja alakerran ravintoloilla on uskottoman laaja menu, kun ottaa huomioon, että ruoanlaittoon ei käytetä uunia ja matkaa lähimpään markettiin on parikymmentä kilometriä. Pitsaa ja burgeritakin listalta löytyy.

Nepalissa on muutamien viime vuosien aikana muutettu lukemattomia polkuja metsäautoteiksi.

Kuuluisin tapaus on Annapurnan kieroksella, jonka viimeinen osuus, Jomsomilta Pokharaan kulkeva viiden päivän polku on levennetty moottoriajoneuvoja kestitseväksi "mökkitieksi".

Moni vaeltaja on äänestänyt jaloillaan ja siirtynyt lentokoneen käyttäjäksi – Jomsomilta on nimittäin hyvät lentoyhteydet Katmanduun.

Autoistuminen tai pitäisikö mieluummin sanoa moottoristuminen on syrjäkylilläkin ongelma – ainakin vaeltajan mielestä. Kyläläiset itse ovat asiasta tiettenkin toista mieltä. Metsäautotiet helpottavat heidän elämäänsä suuresti. Ne tuovat ihmiset, tavarat ja paikat lähemmäksi.

Asiaa voi ajatella siltäkin kantilta, että olisiko itse valmis kävelemään viisi tuntia käydäkseen sukuloimassa.

Aika harva olisi.

Toisen päivän reitti, Chisapanista Nagarkotiin kulkeva 24-kilometrinen, luikertelee suurimmaksi osaksi tällaisia teitä pitkin.

Shivapurin kansallispuistossa se ei häiritse, sillä ympärillä on rehevää viidakkoa

Pokhara on Nepalin toiseksi suosituin turistikohte Katmandun jälkeen.

Suomen Latu Nepalissa

Tämä voi tulla yllätyksenä, mutta Suomen Latu on myös pitkän linjan kansainvälinen toimija. Eikä nyt puhuta pelkästään eri ulkoilulajien MM-kisoista, vaan kehitysyhteistyöstä.

Miten ladut ja polut sitten liittyvät kolmansiin maihin?

Matkailun ja ulkoiluolosuhteiden kehittäminen osana kehitysyhteistyötä on suomalaisessa järjestökentässä harvinaista, mutta yleistä muualla maailmassa. Matkailu nimittäin työllistää yli 230 miljoonaa ihmistä ja tuottaa 10 % bruttokansantuotteesta maailmanlaajuisesti. Maailman 40 köyhimmälle maalle matkailu on tärkein ulkomaisen valuutan lähde heti öljyn jälkeen. Se on myös joka kolmannelle kehitysmaalle tärkein vientituote.

Matkailulla on mahdollisuus työllistää verrattain helposti paljon ihmisiä ilman suuria investointeja. Siksi se on hyvä keino taistelussa köyhyyttä vastaan.

Suomen Latu toteutti vuosina 1997–2001 retkeilyreitti-hankkeen ulkoasiainministeriön osarahoituksella Kilimanjaron huipulle. Reitti on edelleen suosittu ja vuosittain sadat suomalaisetkin yrittävät saavuttaa Afrikan korkeimman kohdan.

Kilimanjaron hyvistä kokemuksista rohkaistuneena Suomen Latu on kehittänyt ulkoiluhanketta Nepalissa yhdessä paikallisen kumppaninsa, Nepal Environment & Tourism Initiative Foundationin (NETIF) kanssa. Hankkeelle saatiin täksi vuodeksi osarahoitus ulkoasiainministeriöstä.

Helmikuun alusta lähtien Suomen Ladun projektipäällikkö

Panu Könönen on tutkinut mahdollisuuksia yhdessä kumppanin kanssa retkeilyn ja matkailun kehityshankkeelle pääkaupunki Katmandun lähistöllä.

Katmandun laakso on Nepalin tärkein matkailukohde, mutta yli kahden miljoonan asukkaan "hornankattilassa" ei ole kehitetty retkeilyolosuhteita juuri ollenkaan.

Lähistöllä on toki Shivapurin kansallispuisto, mutta palvelut ja siisteys ovat kaukana turistihoukuttimesta. Kuitenkin Katmandun laaksossa ja sen lähistöllä on todella kaunis luonto, mielenkiintoisia pikkukylä ja kirkkaalla ilmalla näkyvät lumihuiput.

Lisäksi monessa paikassa, kuten Nagarkotissa ja Dhulikhelissä, hotelleja ja ravintoloita löytyy kaikista kategorioista – palvelut ovat siis jo pitkälti olemassa.

Jotain pitäisi siis tehdä.

Suomen Latu hakee seuraavalle kahdelle vuodelle rahoitusta kehittääkseen yhdessä kumppaninsa kanssa "Katmandun laakson kulttuurireitin". Pituutta reitillä on noin 80 kilometriä ja se yhdistää laakson liepeillä olevat matkailu-, kulttuuri- ja luontokohteet toisiinsa. Reitti alkaa noin 15 kilometrin päästä Katmandusta ja päättyy toiselle puolelle laaksoa Panauti-nimiseen pikkukaupunkiin.

Vaellusreitin kunnostamisen lisäksi alueella kehitetään yhteisöperustaista matkailua, kuten kotimajoitusta matkailijoille ja naisten matkailuyrittäjyyskursseja. Tavoitteena on, että matkailuala voisi hyödyttää tulevaisuudessa mahdollisimman paljon erityisesti kylä naisia, kastittomia ja nuoria.

Kahden vuoden päästä Katmandun laaksossa on upea retkeilyreitti. Toivottavasti mahdollisimman moni Latu ja Polku -lehden lukija löytää itsensä tulevaisuudessa ihaillemasta Himalajan-maisemia.

Lisätietoja hankkeesta ja kumppanista:
www.netif-nepal.org

Jos yöllä sataa, niin aamulla voi odottaa näkevänsä huoneensa ikkunasta Himalajan poikineen.

ja lumihuippuja, eikä mopoja tai autoja päristele missään. Mutta Chauki Bhanjyangiin saavuttaessa rupeaa kaipaamaan jo vaihtoehtoista reittiä. Tänne tulee jo linja-auto ja jokunen moottoripyöräkin on liikkeellä.

Kylästä löytyy hyvä lounaspaikka, Buddha Hotel. Majatalon omistajalta voi myös kysäistä, josko lounasta odotellessa saisi lainata hetkeksi yhtä huoneista. Sängyllä on hyvä köllötellä hetki ja antaa ruokahalun kasvaa.

Vesi on kehitysmaissa retkeiltäessä omantunnon kysymys. Pullotettu vesi on turvallista, mutta janoisen käteen jää aina myös tyhjä, ympäristöä rasittava muovipullo.

Veden puhdistaminen on suositeltavaa, mutta hankalaa, ja monelle puhdistustablettien käyttö voi tuntua vieraalta ja epämiellyttävältä.

Tällä reitillä on useita lähteitä, mutta myös kioskeja on harvakseltaan. Molemmista voi täydentää vesivarastojaan.

Nagarkot on hyvä kohde lopettaa pitkän päivän ilta. Se on turistikeskus, "vuoristoasema" 2175 metrin korkeudessa.

Nagarkotia pidetään Katmandun laakson parhaana paikkana vuorien katseluun. Kirkkaalla säällä maisemat ovat päivän kävelyn arvoiset. Varmimmin Himalajan vuorijonot näkee loka-maaliskuun välisenä aikana. Monsuuniaikaan, kesäkuusta syyskuuhun, tarvitaan paljon onnea, jos haluaa nähdä edes vilauksen vuorista.

Majoitusta löytyy kaikissa tasoissa, naurettavan halvoista majataloista kohtuuhintaisiin viiden tähden hotelleihin. Majapaikaksi kannattaa valita perinteisellä tiiliarkkitehtuurilla rakennettu The Fort Resort.

Nagarkot on yhden yön kohde. Alueella on varuskunta, joten kylä ei ole koskaan kehittynyt perinteiseksi taajamaksi. Hotellit on siroteltu pitkin poikin varuskuntaan johtavan tien laidoille.

Jos jalka nousee vielä päivän kävelyn jälkeen, niin neljän kilometrin päässä kyläkeskuksesta on näköalatorni, joka tarjoaa innokkaimmille 360 asteen näkymät. Perille löytää pääväylää pitkin.

Seuraava aamu tarjoaa taas reilun kahdenkymmenen kilometrin patikoinnin kukkulalta toiselle. Määränpäänä on Dhulikhel, aito newari-kaupunki ja toiseksi suosituin vuorien tarkkailupaikka Katmandun laaksossa.

Reitti on koko matkan epäselvin ja vaatii suurta tarkkuutta, ettei löydä itseään kävelemästä johonkin muuhun kylään tai kaupunkiin.

Newarit ovat Katmandun laakson suurin "heimo". Näitä erinomaisia maanviljelijöitä ja kauppiaita on melkein puolet laakson yli kahdesta miljoonasta asukkaasta. Newari-kieli on yksi maailman hankalimmista kielistä – se on tonaalinen ja poikkeaa täydellisesti nepalista, hindistä ja tiibetinkielestä.

Katmandun laaksossa sijaitsevat kolme UNESCO:n maailma-perintökohdetta, Kathmandun, Patanin ja Bhaktapurin temppelialueet, durbar square, ovat kaikki newarien rakentamia.

Nagarkotista johtaa useita polkuja lähikaupunkeihin Nalaan ja Banepaan. Myös Katmanduun voi kävellä. Dhulikheliin johtavaa reittiä ei ole merkitty, joten vaeltajalta vaaditaan tarkkaavaisuutta oikean polun löytämiseksi.

LATU JA POLKU 4-5/2008

**FJÄLL
RÄVEN**

Yksinkertainen, pelkistetty, kestävä ja täynnä toimintoja

Uutuus

Päälliskansi kahdella taskulla
Avaimenpidike sisäpuolella. Voidaan käyttää myös rinta- tai vyölaukkuna.

Kiristysihinat
Puristustukien ansiosta ihinat pysyvät toisistaan erillään eikä niiden käyttö vaikeudu.

Etuaukko
Etuosan saa kokonaan auki, joten näet koko repun sisällön.

Kiinnike sauvoille tai jäähakulle.

Hihnalukko
Voit kiinnittää varusteita repun etupuolelle, ja ihinat pysyvät ylhäällä, kun avaat repun.

Pilotetut puristukset
Sijaitsevat repun etupuolella ja puristavat reppua tasaisesti ja tehokkaasti.

Hypalon-vahvikkeet
Kulumiselle alttiissa kohdissa.

Wet & Dry -tila
Pitää märät tai likaiset varusteet erillään muista kantamuksista.

Päälliskannessa joustava nauha
Voit kiinnittää makuualustan tai ylimääräisen takin kätevästi käden ulottuville.

Tietokuna
Omistajan tiedot läpän alla.

Mahdollisuus kiinnittää nestejärjestelmä

Laajennettavat sivutaskut
Saat tarvittaessa ylimääräistä tilaa.

Perfect Fit -säätöjärjestelmä
Säädä reppu juuri sinun selkäsi pituudelle sopivaksi. Hartialeveyden saa säädettyä kolmeen asentoon.

Suunnatut sivutaskut
Yletyt esimerkiksi vesipullon, vaikka reppu on selässäsi.

Ergonomisesti kuormitusta vähentävä lantiovyö
Taskut avaimille, puhelimelle tai suklaapatukalle.

Mukana sadesuoja
Sadesuoja näkyvästä UN Blue -turvaväristä.

Saataavilla 65-, 75-, 85- ja 100-litraisena sekä erityisesti naisille 55-, 65-, 75- ja 90-litraisena.

VINYLON F

Vinylon F turpoo kosteassa ilmassa aivan kuten luonnonkuitu, mikä tekee kankaasta tiiviimmän sateella. Materiaali on vesitiivis luonnollisella tavalla eikä siihen tarvitse laittaa vettähylkivää pinnoitetta. Vinylon F on sekä kevyt että erittäin kestävä ja siksi lyömätön materiaali.

Fjällräven Oy • puh. 09-877 11 33 • www.fjallraven.se

Katmandun laakson retkeilyreitti

Lisätietoa reitistä ja Nepalista:

Lonely Planet Nepal -opaskirja (2006)
www.welcomenepal.com
www.netif-nepal.org
www.kaukoretket.fi

Lennot:

Finnair lentää Helsingistä Delhiin seitsemän kertaa viikossa, lentoaika noin kuusi tuntia. Delhistä on hyvät yhteydet Katmanduun, lentoaika puolitoista tuntia. Finnairin myyntipalvelusta voi kysyä myös suoraa hintaa Katmanduun.

Majoitus:

- Chisapanissa, Hotel Annapurna View, puh. 01 620 7218
- Chauki Vangzhan, Hotel Buddha, puh. 01 214 1832, 01 208 3124
- Nagarkotissa, The Fort Resort, puh. 01 668 0149, www.mountain-retreats.com
- Dhulikhelissä, Dhulikhel Mountain Resort, puh. 011 661466, www.dhulikhel-mountainresort.com
- Panautissa, Hotel Panauti, puh. 011 661055, panauti@wlink.com.np
- Katmandussa, Hotel Ambassador, puh. (01) 441 0432, www.nepalshotel.com

Hintataso:

Vesipullo, 0,20 €
 Lounas juomineen ravintolassa, 2–5 €
 Taksimatka hotellilta Sundarjaliin, 5–6 €
 Hotellihuone Katmandussa, 10–100 €
 (muista aina kysyä alennusta)
 Sherpa-pipo tuliaiseksi, 2 €

Club Himalaya -hotellin lähistöltä lähtee alas polku, joka kiemurtelee reilun kahden kilometrin matkan ja yhtyy Baluwa Patista pääpolkuun vähän ennen Rohini Bhanjyangin kylää.

Rohini Bhanjyangissa valitaan vasemmalle menevä tie. Kilometrin jälkeen suunnataan viidakkoon. Tien oikealta puolelta lähtee pieni polku, joka johtaa Kankren kylän kautta Tanchokiin.

Ohikulkijoilta kannattaa tarkistaa mahdollisimman usein, että on varmasti vielä oikealla reitillä. Lasku on aika jyrkkä, joten hyvien kenkien jättäminen kotiin kostautuu täällä.

Tanchokista jatketaan Opiin. Reitillä on useita pieniä maalaishuoneita, joissa voi seurata, kuinka viljely onnistuu vuosisataisilla menetelmillä.

Kaskeaminen, härkä, aura ja paikallinen Koskelan Jussi. Suurella todennäköisyydellä viljelijä on vielä torppari, joten vertaus ei todellakaan ole kaukaa haettu.

Viimeisen parinkymmenen vuoden aikana moni pienviljelijä on luopunut ammatistaan. Intia on työntänyt Nepalin markkinoille halpaa riisiä ja muita ruokatarvikkeita. Perinteisillä menetelmillä viljelevät nepali-talonpojat eivät ole pystyneet vastaamaan haasteeseen, vaan pelot on pistetty pakettiin.

Nepalin hallitukset ja kansainvälinen apu eivät ole kiinnittäneet asiaan huomiota ennen kuin tänä keväänä. Maailman ruokakriisi, kysynnän kasvu ja hintojen nousu, on pakottanut Intian lopettamaan ruoan viemisen naapurimaihin, ja erityisesti Nepal on täysin riippuvainen Intian tuonnista.

Jos kriisi syvenee, Nepalin köyhät ja alempi keskiluokka ovat todella suuressa pulassa. Jo nyt köyhin kansanosaa käyttää melkein 80 prosenttia tuloistaan ruokaan.

Kun saavutaan Opiin on kuljettu jo 20 kilometriä. Viimeiset kilometrit talsitaan pitkän pienä polkua, osin viljeltyjen terassien, osin viidakon halki. Polku päättyy Himalayan Horizon -hotellin lähistölle. Noin puolen kilometrin päässä on Dhulikhelin keskusta ja bussiparkki.

Dhulikhel on täynnä hotelleja, joten vallin varaa riittää. Neljän kilometrin päässä keskustasta sijaitsee kuitenkin yksi parhaista, Dhulikhel Mountain Resort. Tämä kaunis ja perinteiseen tyyliin rakennettu lomakylä on uranuurtaja kestävän ja ekologisen matkailun kehittämisessä Nepalissa.

Resortissa on useana iltana kylän nuorten tanssi- ja kulttuuriesitys. Suurin osa nuorista kuuluu dalit-kastiin eli niin sanottuihin "koskemattomiin". Dalitit ovat edel-

leen huonoimmassa asemassa nepalilaisessa yhteiskunnassa, vaikka kastijärjestelmä on virallisesti lakkautettu.

Jos haluaa olla tiedostava turisti, niin kannattaa tukea yrityksiä, jotka pyrkivät parantamaan myös dalitien asemaa.

Viimeisen päivän vaellus on leppoisa verityttö. Noin 18 kilometriä pitkä reitti kulkee taas pitkälti metsäautoteitä mukailien ensin Namobuddhaan ja sitten Panautiin.

Namobuddha on erityisen tärkeä kohde tiibetiläisille pyhiinvaeltajille. Paikalla on stupa, eräänlainen buddhalaisen pyhäkkö. Legendan mukaan Buddha tapasi paikalla nälkää näkevän tiikeriperheen, jolle antautui ruoaksi. Stupa on pystytetty tämän tapahtuman muistoksi.

Stupan ympärillä on useita kioskeja, joista saa peruslounaan, daal bhaatin. Täältä on kymmenen minuutin jyrkkä taitavallus suurelle Tangho-nimiselle buddhalaiselle luostarille.

Luostarilta johtaa rukouslippujen täplittämä polku alas kohti reitin päätepistettä. Tunnin kävelyn jälkeen reitti haarautuu joko Dhulikheliin tai Panautiin. Panautin suuntaan menijät valitsevat viljaterassit, joiden välitse kävellään pari tuntia.

Panautissa ei ole kuin muutama hotelli, mutta nähtävää riittää.

Vaellusreitti päättyy eräänlaiselle tempelialueelle. Tärkein ja näyttävin alueen tempeleistä on Indreshwar Mahadev vuodelta 1294 – todennäköisesti Nepalin vanhin. Tempelli on tosin rakennettu uudestaan 1400-luvulla ja vuoden 1989 maanjäristys tuhosi sen pahoin. Nyt se on taas pystyssä, kiitos ranskalaisen rahoituksen.

Alueella on muitakin temppeleitä ja vanhoja rakennuksia. Itse Panautin kaupunki on betoninen, moderni, huonosti rakennettu ja pölyinen.

Jos ei halua jäädä yöksi, Panautista voi suhaista ylitäydellä paikallisbussilla takaisin Dhulikheliin tai suoraan Katmanduun. Varsinkin kuumalla säällä täyteen ahdetussa bussissa katolla matkustaminen voi tuntua houkuttevalta vaihtoehdolta, ja monesti katolla onkin porukkaa kuin pipoa. Liikenneonnettomuudet ovat Nepalissa kuitenkin niin yleisiä ja sairaalahoito kaukana kotimaan tasosta, että suosittelavampaa on pysyä sisällä ja käyttää Rexonaa.

Paluumatka on lyhyt ellei juutu lentokentän kohdalla loputtomalta tuntuvaan liikenneuhkaan.

Parin päivän luontokokemus auttaa taas jaksamaan Katmandun melskeen, mutta pian on päästävää taas polulle. Vuorien maassa niitä onneksi riittää.

Kommentti

Moni oli huolissaan kuullessaan, että olemme lähdössä perheenä Nepaliin.

”Siellähän on vaarallista, kidnappauksia, maoisteja ja vaikka mitä, ja vielä vaalitkin tulossa”, moni evästi meitä matkaan.

Olin itse käynyt vuotta aikaisemmin Katmandussa ja varoittelet tuntuivat hassuilta, niin miellyttävä muisto reissulta oli jäänyt. Turvallisuushkia ei pidä koskaan vähätellä, mutta ei niitä kyllä liioitellakaan tarvitse.

Tämän kevään aikana on ollut surkukupaisaa seurata länsimedioiden uutisointia Nepalista. Koko maa tuntui olevan uutisten mukaan maailman lopun partaalla, mutta samanaikaisesti Katmandussa ja suuressa osassa muuta maata oli rauhaa kuin kesämökillä.

Jos Suomessa joku tappaa kännispäisään juoppokaverinsa, niin tarkoittaako se, että Suomessa on vaarallista olla ja matkustaa? Ovatko silloin kaikki suomalaiset humalaisia puukkojunkkareita, jotka väijyvät saalista nakkikioskin kulmalla?

Jos Nepalissa on hallittuja poliittisia leivottomuuksia jossakin pikkukaupungissa, niin onko koko maa silloin vaipumassa anarkiaan?

Nepalin huhtikuiset vaalit olivat menestys, rauhalliset, vapaat ja rehdit. Maoistit voittivat, mutta ovat luvanneet säilyttää kapitalistisen talouspolitiikan ja integroida armeijansa tavallisten kuolevaisten joukkoon.

Kuka kertoisi maailmalle, että pahin Nepalissa on ollut jo pitkään ohi?

Rakkaat terveiset uutistoimistoille.

Panu Könönen